

П'ЯТКОВА ДІНА МАРКІЯНІВНА
(до 80-річчя від дня народження)

Двадцятого січня 2012 року виповнилося 80 років від дня народження Діни Маркіянівни П'яткової – кандидата геолого-мінералогічних наук, старшого наукового співробітника відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук Національної академії наук України, у якому пропрацювала вже майже 52 роки. Д. П'яткова – кваліфікований палеонтолог-стратиграф, вивчає форамініфери, стратиграфію та палеонтологію юрських відкладів України.

Діна Маркіянівна народилася 20 січня 1932 р. у м. Богуслав Київської обл. в робітничій сім'ї, яка 1936 р. переїхала до Кисва. Батько Діни Маркіянівни воював на фронті. У 1942–1946 р. вона разом з матір'ю та молодшим братом проживала в с. Медвині Богуславського р-ну Київської обл. Після закінчення школи 1951 р. вступила в Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка на геологічний факультет, по закінченні 1956 р. їй присвоєно кваліфікацію інженера-геолога за спеціальністю “геологічне знімання і пошук родовищ корисних копалин”.

У 1956–1959 рр. Д. П'яткова працювала молодшим геологом у Кадзанчадській партії Бозшекульської експедиції Північно-казахстанського геологічного управління, де проходила трирічний виробничий стаж, з січня до березня 1960 р. працювала інженером у Науково-дослідному секторі Київського державного університету.

З 1960 р. Д. П'яткова працює в Інституті геологічних наук АН УРСР інженером, з грудня 1965 р. – молодшим науковим співробітником, а з жовтня 1982 р. – старшим науковим співробітником відділу стратиграфії та палеонтології мезозойських відкладів.

У 1974 р. Діна Маркіянівна захистила кандидатську дисертацію на тему “Форамініфери кимериджского и волжского ярусов Днепровско-Донецкой впадины и их значение для стратиграфии” під керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук О. Каптаренко-Чорноусової.

Знаний фахівець з великим досвідом роботи Д. П'яткова є кваліфікованим палеонтологом-стратиграфом, що вивчає юрські форамініфери різних регіонів – Дніпровсько-Донецької западини, Донбасу, Криму, Українського щита. Вона є автором близько 100 праць, присвячених вивченню форамініфер, стратиграфії, палеонтології, палеогеографії та корисних копалин юрських відкладів України (Дніпровсько-Донецької западини, Донбасу, Криму, Українського щита), у тому числі співавтором 7 монографій та 26 статей у “Стратиграфическом словаре Украины”.

Науковий доробок Діни Маркіянівни налічує велику кількість праць, насамперед це “Литолого-палеогеографические карты СССР. М-б 1:7 500 000. Валанжинский ярус,

Готерив-баррем, Аптский ярус, Альбский ярус” (1968, співав. О. Каптаренко-Чорноусова і В. Пермьяков), монографія “Стратиграфія УРСР, том VII, Юра” (1969, співавт. розділу “Корисні копалини”), монографія “Палеонтологический справочник. Юрские фораминиферы и остракоды УССР, Т. 1” (1970, співавт. Л. Голяк та І. Солонинко), “Стратиграфический словарь УССР” (1970, вона підготувала 11 стратиграфічних термінів), монографія “Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины” (1971, співавт. розділу “Юрские фораминиферы”), монографія “Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне” (1975, співавт. колектив мікропалеонтологів ІГН), палеонтологічний довідник “Фораминиферы и остракоды Украины”. Ч. 1: “Фораминиферы” (1978, зі співавт. Довідник перероблено і доповнено, він містить дані про 450 видів форамініфер), монографія “Биостратиграфия верхнерорских обложений СССР по данным фораминифер” (1979, автор розділу “Днепроовско-Донецкая впадина и северо-западная окраина Донбасса”), монографія “Практическое руководство по микрофауне СССР. Фораминиферы мезозоя” (1991, зі співавт.) та ін.

З 1962 по 1992 рр. Д. П’яткова виконувала роботи за угодами з різними геолого-розвідувальними експедиціями України та за її межами, а також з фахівцями інших геологічних установ. Вона багато співпрацювала з Ніжинською структурно-пошуковою партією № 1 тресту “Чернігівнафтогазрозвідка”, Харківською КГРЕ тресту “Дніпрогеологія”, Кримської КГРЕ, Артемівської КГРЕ, Харківською КГРЕ тресту “Укрпівденгеологія”, Причорноморською КГРЕ, з Білоруським НІГРІ виконуючи численні визначення форамініфер з юрських відкладів; надавала консультації палеонтологам тресту “Київгеологія”, Чернігівської, Дурлештської КГРЕ.

У 1975 р. Д. П’яткова отримала довідку про застосування /впровадження/ наукових розробок у виробництво. Унаслідок вивчення фауни форамініфер верхньої юри уточнено обсяг відкладів оксфордського, кимериджського і волзького ярусів у Дніпровсько-Донецькій западині. Результати визначення фауни форамініфер з верхньоярських відкладів використано для розчленування юрської товщі розшуково-розвідувальними партіями тресту “Чернігівнафтогазрозвідка”, Харківською КГРЕ, тресту “Дніпрогеологія”. Ці дані були також застосовано у ході побудови стратиграфічних таблиць і кореляції досліджених відкладів Гнединцевської, Лелеко-Озерянської, Пирятинської та інших площ, де провадили розшуково-розвідувальне буріння на нафту та газ.

Д. П’яткова неодноразово виїздила в експедиції до Дніпровсько-Донецької западини та Криму для збирання кам’яного матеріалу з незмінним помічником – техніком відділу мезозою Л. Белою, з якою пропрацювала пліч-о-пліч понад 40 років.

Значний внесок у геологічну науку зробила Д. П’яткова, беручи участь у розробці та виконанні численних тем відділу. Ще з 1966 р., враховуючи схильність Діни Маркіянівни до наукової роботи, її ввели в тематику відділу мезозою Інституту геологічних наук як самостійного виконавця спочатку підрозділу теми, а далі й розділів. Цього ж року в нижньому келовеї вона виділила за форамініферами дві мікрофауністичні зони.

У 1970 р. вона закінчила розділ “Юрские фораминиферы УССР”, що увійшов у кінцевий звіт відділу за темою “Фауна мезозойських отложений УССР (палеонтологический справочник)”. У розділі наведено коротку характеристику, синоніміку, географічне та стратиграфічне поширення і фаціальну приуроченість відомих на території України 434 видів юрських форамініфер, що належать до 62 родів, 20 родин. 85 видів наведено для України вперше. Робота ілюстрована 46 палеонтологічними таблицями,

стратиграфічною схемою юрських відкладів УРСР, таблицею стратиграфічного поширення видів.

Закінчено розділ “Верхнеюрские фораминиферы Днепровско-Донецкой впадины и северо-восточной окраины Донбасса” у 1975 р. увійшов у кінцевий звіт відділу за темою “Фауна и стратиграфия юрских, меловых и палеогеновых отложений Украины”. Монографічно описано 25 нових видів родини нодозарїїд.

У 1980 р. Д. П'яткова здала розділ до звіту на тему “Научное обоснование детальных стратиграфических схем территории УССР и МССР” (керівник д-р геол.-мін. наук І. Ямниченко) та працювала за темою “Стратиграфия и тектоника Южноукраинской нефтеносной области” (керівник д-р геол.-мін. наук Ю. Тесленко). За темами вивчено й підбрано літературний і фондівий матеріал, зібрано колекцію форамініфер, вивчено розрізи, зіставлено стратиграфічні колонки.

З 1995 р. Д. П'яткова виконує розділ “Піщані форамініфери як показник зміни фаціальних умов юрських відкладів України” теми “Умови розвитку безхребетних і осадконакопичення в мезозойських морях України”, бере участь у дослідженнях мезозойських відкладів континентального схилу Чорного моря за проектом “Геоморя”.

За міжнародною програмою “Peg-Tetys” Jurassic system у співавторстві з В. Пермяковим і М. Пермяковою 1997, 1998 рр. складено палеогеографічні та літолого-фаціальні карти по верхньому синеміюру, середньому келовею (зона *coropatum*) нижньою кімериджу, нижньому титону та середньому тоару (зона *bifrons*) України, усього десять карт. Карти відправлені у Францію (Париж, 2000 р.).

З 1999 р. виконує розділ “Стратиграфія і кореляція юрських відкладів нафтогазоносних та вугленосних провінцій України за фауною форамініфер” за темою “Стратиграфія і кореляція фанерозойських відкладів нафтогазоносних та вугленосних провінцій України”; 2003 р. працювала над розділом “Стратиграфія і кореляція юрських відкладів нафтогазоносних та вугленосних провінцій України за фауною форамініфер”, у 2004 р. – “Палеогеографічні, еволюційні, палеоекологічні критерії стратиграфічного поділу юрських відкладів України”, у 2007 р. – “Встановлення палеогеографічних та палеоекологічних умов, як критеріїв стратиграфічного поділу кімеридж-титону платформної України”.

Д. П'яткова неодноразово брала участь у складанні палеогеографічних карт юри України. Вона плідно працює над виконанням тем відділу досі. Зокрема, Діна Маркіянівна є відповідальним виконавцем семи стратиграфічних схем юрських відкладів – північно-західного узбережжя Чорного моря (Дністровсько-Прутське межиріччя, Присивашся, Рівнинний Крим), східної частини платформної України (Дніпровсько-Донецька западина, Український щит, Північно-західна окраїна Донбасу) та Гірського Криму, які опубліковано в 2012 р.

З 1988 р. Д. П'яткова вивчає мезозойські відклади континентального схилу Чорного моря, вона брала участь у чотирьох рейсах у Чорне море, співавтор семи препринтів та трьох статей з морських досліджень; є співавтором препринтів “Геологические исследования 44 рейса НИС “Академик Вернадский” в Черное море” (1993), “Геологические исследования рейса НИС “Ихтиандр” в Черное море” (1994) та “Геологические исследования НИС “Киев” в Черном море” (1996).

Д. П'яткова завжди активно бере участь у колоквиумах, конференціях, сесіях Українського палеонтологічного товариства. У вересні 1971 р. разом з мікропалеонтологами відділів мезозою і кайнозою вона брала участь у проведенні XII Європейського

мікропалеонтологічного колоквиуму; в роботі та організації союзних колоквиумів (колишнього СРСР) за форамініферами та біостратиграфією юрських відкладів колишнього СРСР; унаслідок цих робіт вийшло три монографії і стратиграфічна схема верхньоярських відкладів колишнього СРСР за форамініферами. У листопаді 1972 р. брала участь у роботі семінару з систематики юрських нодозарід у м. Вільнюс, у листопаді 1974 р. – у роботі наради з систематики юрських цератобуліміноїдів. У квітні 1979 р. у Вільнюсі брала участь у симпозиумі “Биостратиграфия верхнеюрских отложений СССР (по данным фораминифер)”, була членом оргкомітету.

З 1970 р. Д. П'яткова – секретар експертної комісії ІГН АН УРСР; на громадських засадах працювала вченим секретарем відділення стратиграфії та палеонтології ІГН НАНУ (до 2011 р.), а також ученим секретарем мезозойської комісії НСКУ.

Діна Маркіянівна охоче допомагає молодим палеонтологам – Л. Матлай, Ю. Доротяк, Ю. Клименко та ін.

Д.М. П'яткова – інтелігентна, багатогранна, чуйна людина. Вона все життя цікавиться чимось новим, має власну думку і вміє аргументовано відстоювати її. З 1963 р. до 90-х років вона була проформом відділу мезозою. Одне з її захоплень – книги, Діна Маркіянівна – шанувальниця творчості поетеси Ліни Костенко. Протягом багатьох років вона очолювала Товариство книголюбів інституту, була його незмінним секретарем. Як справжня жінка має суто жіноче захоплення – любить в'язати і вишивати разом з донькою.

Щиро вітаємо Діну Маркіянівну з ювілеєм і бажаємо міцного здоров'я, натхнення в науковій роботі, щастя й успіхів.

Олена Веклич